

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת נדרים, דף מ'

רבא, יומא קדמא דחליש אמר להון: לא תיגלו לאיניש,
דלא לתרע מזליה. מכאן ואילך אמר להון: פוקו ואכריזו
בשוקא, דכל דסני לי ליחדי לי, וכתבי "בנפול אויבך אל
תשמח" וגו', ודרחים לי ליבעי עלי רחמי.

חליש - שהיה חולה
דלא לתרע מזליה - שלא יורע מזלו
דסני לי - ששונא אותי

הסבר: כאשר רבא היה חולה, ביום הראשון אמר לבני ביתו:
אל תספרו על כך לאיש, שלא יורע מזלי. מכאן והלאה אמר
להם: לכו והכריזו בשוק, שכל מי ששונא אותי ישמח, ויתקיים
בי הכתוב "בנפול אויבך על תשמח" ובזכות זה אירפא, ואילו
מי שאוהב אותי יבקש עלי רחמים בתפילה.

| על המפה

יהודי אנגליה

יהודים התיישבו לראשונה באנגליה במהלך המאה
ה-11. הם עסקו בעיקר בבנקאות, ובאותה תקופה
פעלו שם כמה מבעלי התוספות. במאה ה-13 הורע
יחס השלטונות כלפיהם, התרחשו פרעות ורדיפות,
וב-1290 גורשו בצו המלך כל יהודי אנגליה. רק בשנת
1655 הורשו לחזור אליה והתיישבו בה מחדש. מצבם
השתפר בהתמדה, ובמאה ה-19 זכו לשוויון זכויות
והגיעו לתפקידים בכירים ואף השתלבו בשלטון. כיום,
הקהילה היהודית הגדולה באנגליה היא בלונדון, ובה
חיים כ-200 אלף יהודים השייכים לזרמים שונים.
הקהילה השנייה בגודלה נמצאת במנצ'סטר, עם 40
אלף יהודים.

ארון הקודש של בית הכנסת בוויס-
מרקס (Wikipedia, Deror avi)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק
והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.
הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי,
עלוני שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק
פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות
קייא, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל
הארץ ואף בעולם.
תלמוד ישראלי - מפגשים דורות,
מחברים עולמות.

סדר נשים | מסכת נדרים מ'- מ"ו
פרשת וישלח | י- ט"ז בטבת (10-4 לדצמבר)

דף מ': תפילה על החולה

אחת ממטרותיה של מצות ביקור חולים היא שבועת הביקור רואים מה מצבו של
החולה, ולפעמים אפשר לעזור לו להבריא. ישנה מטרה נוספת למצות ביקור
חולים, והיא התפילה. כשמבקרים את החולה ורואים את מצבו, מצטערים
ומרחמים עליו, ונושאים תפילה לקב"ה שיירפא אותו. החולה זקוק לתפילות הללו
ולכן חשוב לבקרו. התלמוד מלמד אותנו, שמפני שתפילותיהם של המבקרים
כה חשובות, לא כדאי לבקר את החולה בבוקר, אלא רק אחר כך. מדוע? מפני
שבבוקר בדרך כלל החולים מרגישים יותר טוב מאשר בשאר שעות היום, ולכן
המבקר את החולה בבוקר יחשוב שהוא כבר מרגיש טוב, ולא יתפלל עליו, לכן
עדיף לבקרו אחר כך, וכשהמבקר יראה שהחולה סובל, הוא יתפלל עליו יותר.

דף מ"א: לאכול על שולחן אחד

למדנו בדף ל"ה, שאדם יכול לנדור נדר שהוא לא יהנה מחברו. עם זאת, התלמוד
מלמדנו שמי שנדר הנאה מחברו, יכול לאכול איתו באותו שולחן.

**לכאורה - למה שיהיה אסור להם לאכול על אותו שולחן, האם הם נהנים
אחד מהשני, בכך שהם אוכלים על אותו שולחן? אלא שההסבר הוא כזה:**
כששני אנשים אוכלים בשולחן אחד, יתכן לפעמים שאחד יכבד את חברו לאכול
מהמאכלים שלו. לכן, לשני אנשים אסור לאכול על אותו שולחן בשל חילוקי
מי שאוכל חלב, עלול בטעות לקבל בשר מחברו ולאכול אותו, וגם מי שאוכל
בשר, עלול בטעות לקבל חלב מחברו.

מתי אנשים נוהגים לכבד זה את זה בדברי מאכל? כשהם חברים וידידים טובים,
אבל אם אחד מהם נדר שאינו רוצה ליהנות מחברו, הם בודאי אינם חברים
טובים... ולכן אומרת המשנה כך: **הם יכולים לאכול על אותו שולחן, ואין צריך
לחשוש, שמא הם יכבדו זה את זה בדברי מאכל, וכך יעבור האחד על הנדר,**
שהרי הם אינם חברים ובודאי זה לא יקרה.

דף מ"ב: הפרדס והפירות בשנת השמיטה

הנה לפניכם מקרה מעניין: ראובן נדר כי כל חיי לא יהנה מהנכסים ומההפצצים
של חברו שמעון. ובאמת במשך שנים ארוכות הוא קיים את נדרו כמצות התורה.
והנה, הגיעה שנת השמיטה ושמעון ראה שחיוך רחב מתפשט על פניו של
ראובן. שאלו שמעון: "מדוע אתה כה שמח?", השיב ראובן: **"בשנת השמיטה
כל הפירות שבארץ ישראל, הם הפקר, ואוכל להיפנס לפרדס שלך ולאכול
פירות, שהרי הפירות אינם שלך". אמר לו שמעון: "אמת היא שהפירות שלי
הפקר, אבל לשטח שלי אינני מרשה לך להיפנס".**

בעבר הלכו השנים לשיעור "הדף היומי" ולמדו כי בעל הקרקע אינו יכול לאסור
על אנשים להיפנס לקרקע שלו לקטוף פירות שמיטה. ראובן שמח מאוד, אך
כשמגיד השיעור המשיך ללמוד בתלמוד הוא כבר לא שמח. בדף זה הם למדו
כי **חכמים אסרו על ראובן להיפנס לפרדסו של שמעון מפני שהם חששו שמא
אחרי שראובן יפנס לפרדס כדי לקחת פירות, הוא ישהה בפרדס עוד קצת
זמן, ובכך הוא יעבור על נדרו, שהרי מותר לו להיפנס לפרדס רק כדי לקחת
פירות, אבל אינו רשאי להישאר בו להנאתו.**

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

חלק אחר מחברי המשלחת
אמרו שאין בקידה הזו שום
אמירה, פגיעה בכבוד או
השפלה. זה בסך הכל עניין של
נימוס לקוד קידה לפני אדם
חשוב, כך הם כללי הטקס, ואין
להם שום בעיה לקוד קידה
שריא פעולה של נימוסים בלבד.

חלק מחברי המשלחת טענו שלקוד קידה בפני מי שמייצג את הנצרות, שניצב בפניהם עם צלב גדול על החזה, זו פגיעה בכבודו של העם היהודי. הם מוכנים בשמחה לפגוש אותו, לשוחח איתו וללחוץ את ידו, אך בלי לקוד קידה לפניו.

מה...?
עכשיו?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו
ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il
תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח
הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- קהילת 'תפארת', אשדוד

גירוש יהודי אנגליה

צו הגירוש נחתם בתשעה באב, ונאמר בו שעל היהודים לעזוב את המדינה עד הרביעי בנובמבר, ומי שיישאר שם לאחר מכן יוצא להורג. אלפי יהודי אנגליה נאלצו לעזוב את בתיהם, והיגרו בעיקר להולנד, צרפת וספרד הסמוכות. חלק מהיהודים שעזבו בספינה ננטשו על שרטון והושארו שם למות. רק במאה ה-17 הותר ליהודים לחזור לאנגליה, בעקבות השתדלותו של הרב מנשה בן ישראל, אם כי צו הגירוש לא בוטל באופן רשמי עד היום.

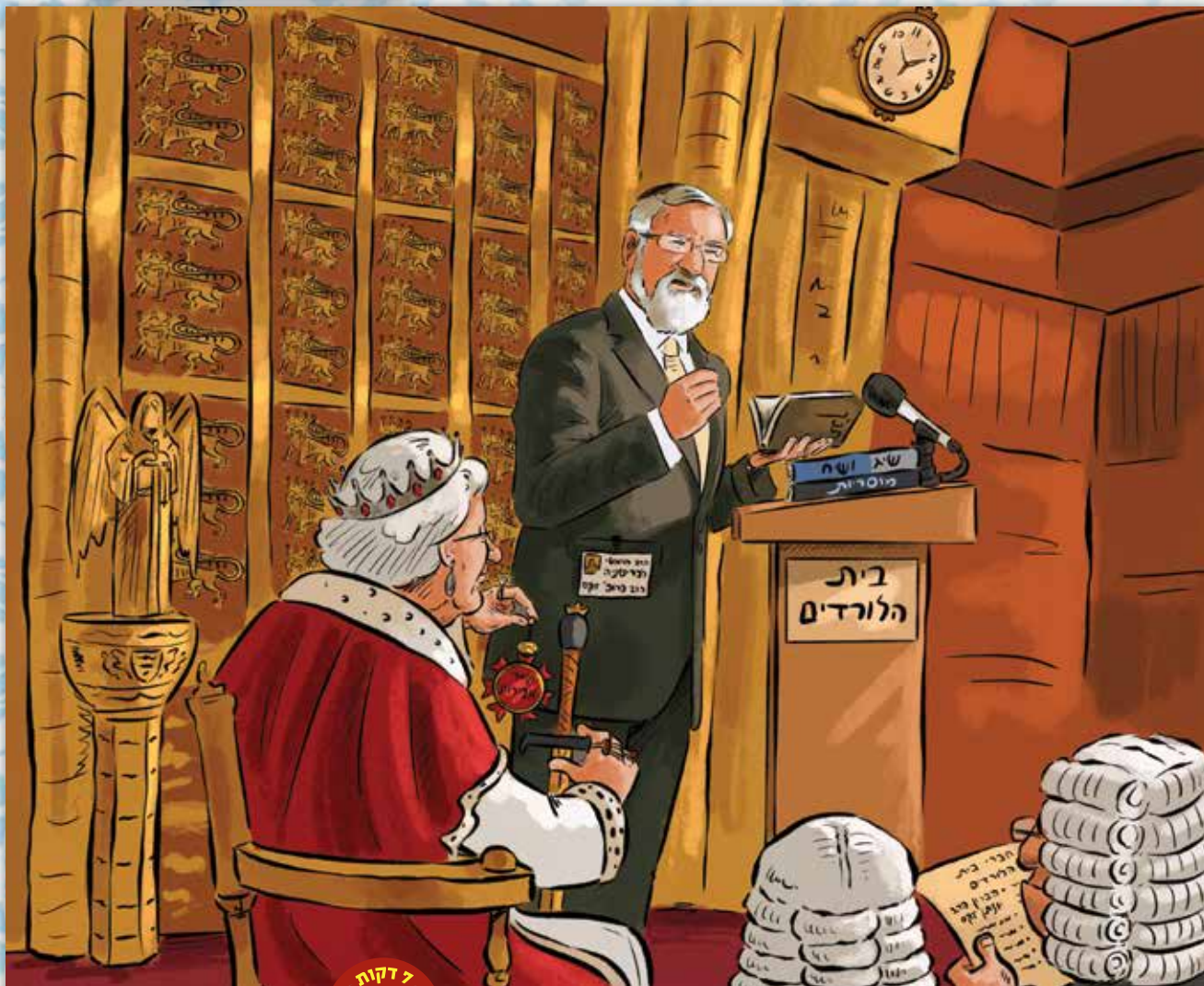
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

תנועת המוסר

תנועת המוסר נוסדה במאה ה-19 במרחב אירופה על ידי רבי ישראל סלנט, במטרה לעורר יהודים לתיקון המידות ולחיזוק בקיום המצוות שבין אדם לחברו.

תלמידיו של רבי ישראל לימדו את תורת המוסר בישיבות, ואף הקימו ישיבות משל עצמם עם זרמים שונים, שהבולטות שבהן היו נובהרדוק, סלובודקה וקלם. היו שהתנגדו לתנועת המוסר וטענו שדי בלימוד הגמרא הרגיל כדי לתקן את המידות, אולם רעיונותיה התקבלו לבסוף והשפעתם ניכרת עד היום.

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הוא האיש במרכז הציור?
- 2 מה התארים שלו?
- 3 מה היה התפקיד הרבני החשוב שלו?
- 4 מהם הספרים המונחים לפניו על הדוכן?
- 5 מי היא האישה בציור היושבת על כיסאה?
- 6 התבוננו היטב בציור - ישנם בציור שני דברים לא נכונים ולא הגיוניים - מהם?

הציור מציג את הרב הראשי של בריטניה, הגהה דעות חשוב. קיבל תואר אבירות ממלכת אנגליה. כיהן כפרופסור באוניברסיטאות באנגליה וארה"ב. כתב ספרי הגות ופרשנות רבים על היהדות והאמונה. נפגש עם אנשי דת ורוח רבים ברחבי העולם ללימוד וקידום האמונה היהודית.

מי אני?

- 1 הרב הראשי של בריטניה. הגהה דעות חשוב.
- 2 קיבל תואר אבירות ממלכת אנגליה.
- 3 כיהן כפרופסור באוניברסיטאות באנגליה וארה"ב.
- 4 כתב ספרי הגות ופרשנות רבים על היהדות והאמונה.
- 5 נפגש עם אנשי דת ורוח רבים ברחבי העולם ללימוד וקידום האמונה היהודית.

סלון לטוב, לטוב, לטוב

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260 ה'תרס"ו	5258 ה'תרס"ח	4900 ה'רמ"ב	4800 ה'רמ"א	4650 רבי סעדיה גאון	4260 ימי הביניים תקופת הראשונים
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר נשים | מסכת נדרים, דף מ"ג - מ"ו

דף מ"ג: נדר לא ליהנות מהנכסים וההפצאים

במאמר הקודם הכרנו את ראובן שנדר נדר כי כל חיו לא יהנה מהנכסים וההפצאים של חברו שמעון. האם לראובן מותר לשאול פטיש, מברג או כל חפץ אחר משמעון? ברור שלא! כי הרי אסור לו ליהנות מכל הנכסים ומכל ההפצאים של שמעון. **עתה, הבה נשאל שאלה הפוכה: האם לשמעון מותר לשאל פטיש או כל חפץ אחר מראובן?** לראובן כן, הרי לשמעון מותר ליהנות מההפצאים של ראובן. ובכן, **אביי אומר: "אסור!"** מדוע? מפני שדרך בני אדם היא ששאל יתן פטיש או כל חפץ אחר, ואם לא יתן, יאמרו: "אסור!" מדוע? בחזרה, ונכמים חששו שאם שמעון ישאל כלים מראובן, עלול ראובן לשאול כלים משמעון ויעבור על נדרו.

דף מ"ד: הפקר

בדפים אלו ישנן סוגיות העוסקות במושג הנקרא "הפקר". נסביר מהו ממון הפקר. פירושה של המילה "הפקר" הוא - בלי בעלים. קרקע שאין לה בעלים או חפץ שאין לו בעלים, הרי הם הפקר. איך קרקע או חפץ נהיים הפקר? ובכן יש קרקעות שאיש מעולם לא קנה אותן, למשל קרקע במדבר רחוק, מעולם לא עבר בו איש ולא עשה קנין בקרקע, לכן היא הפקר מאז ומעולם. יש גם חפצים שהם הפקר מאז ומעולם, למשל, פירות הגדלים במדבר, אינם שייכים לאיש והרי הם הפקר. גם הדגים שבמים והחיות שביערות - כולם הפקר. יש גם קרקעות או חפצים שפעם היו שייכים לבעליהם, אך הוא הפקירם, כי לכל אדם יש זכות להפקיר את הממון שלו, ומאותו רגע הממון אינו שייך לו וכל איש רשאי לזכות בו.

דף מ"ה: איך מפקירים?

איך אדם שיש לו חפץ יכול להפקיר אותו? (למשל, מי שיש לו אופניים ורוצה להפקיר אותם). מדין התורה עליו לומר: "הרי האופניים הפקר". יש אומרים, שאם לא היה איש ששמע את דבריו - האופניים לא הופקרו. לפחות אדם אחד צריך לשמוע את דבריו, ורק אז האופניים נהיים הפקר. הם כבר לא שלו.

חכמים תיקנו שאין די בכך שרק אדם אחד יהיה נוכח במעמד ההפקר, אלא צריך שלפחות שלושה אנשים ישמעו את בעל האופניים מכריז שהם הפקר. מדוע? כי אם הוא יפקיר את האופניים רק בפני אדם אחד, יכול להיות שאחר כך האיש שהפקיר את האופניים יצטרע על כך שהפקירם וירוצץ לאיש שזכה בהם ויאמר לו: "האופניים הללו שליו למה לקחת אותם?". האיש שזכה בהם יענה לו: "אתה הפקרת אותם!", אבל איש לא ידע אם הוא צודק, כי חוץ ממנו איש לא שמע מפיו שהוא מפקיר את אופניו. לכן תיקנו חכמים, שיש להפקיר בפני שלושה אנשים, וכך לא תתרחשנה בעיות מסוג זה.

דף מ"ו: הבית שלך והבית הזה

נחום ומיקאל נדרו שלא יהנו מהבית של מאיר. יום אחד החליט מאיר לעבור דירה, ומאותו יום - לאחד מהם מותר ליהנות מהבית שהיה שייך למאיר ולחברו אסור!

איך יתכן דבר כזה? פשוט מאוד! נחום אמר למאיר: **"אני נודר שלא איהנה מהבית שלך".** מכיון שאמר מהבית שלך, לכן, אחרי שמאיר מכר את הבית שלו מותר לנחום ליהנות ממנו, כי הבית כבר אינו שייך למאיר...

לעומת זאת, מיקאל אמר למאיר: **"אני נודר שלא איהנה מהבית הזה".** מכיון שאמר מהבית הזה, הוא לא אמר שלא יהנה מבית של מאיר ולכן גם אחרי שמאיר מכר את הבית אסור למיקאל ליהנות ממנו.

דבר תורה פרשת לך לך

מה עשה יעקב אבינו לאחר שיצא בשלום מהמפגש המסוכן עם עשיו? כיצד הוא הודה והכיר טובה לה' על כך שגמלו טוב והצילו מאחיו שכה רצה להורגו? התורה מספרת לנו: **"ויבא יעקב שלם עיר שכם... ויחן את פני העיר".** חז"ל מסבירים שיעקב תיקן ושיפר את פני העיר בכך שבנה שווקים וחנויות, והוזיל את המחירים. מיעקב אבינו למד גם רשב"י שיצא מן המערה לאחר שנים רבות בהן ברח מהקיסר שרצה להורגו. הדבר הראשון שעשה רשב"י לאחר יציאתו היה לתקן את הדרכים ולטהרם מספק טומאת מת כדי שהגישה והתנועה תהיה קלה ונגישה יותר. גדולי ישראל מלמדים אותנו שהכרת התודה לקב"ה על הטוב שהוא עושה עמנו - צריכה להתבטא בעשיית טוב לעם ישראל, שהוא עמו וגילויו של הקב"ה בעולם.

חידה!

למדנו על תפילה עבור החולה. זהו את המקרים הבאים מהתנ"ך:

1. התפלל על בנה של אישה אלמנה והחזיר אותו לחיים

--	--	--	--	--

2. מלך שהתפלל על עצמו שיבריא, לאחר שהנביא אמר לו שנגזר עליו למות

--	--	--	--	--

3. הורה לשר צבא נוכרי לטבול בירדן ולהתרפא מצרעתו

--	--	--	--	--

4. שלח שליחים לבעל-זבוב אלוהי עקרון לשאול האם יבריא מפציעתו

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(אטא וט טגטא 'טגטא 'טגטא 'טגטא 'טגטא)

שאלות השבוע

- מדוע לא כדאי לבקר חולה בשעות הבוקר?
- בפני כמה אנשים צריך להכריז על הפקר?
- מה ההבדל בין מי שנודר "מהבית שלך" לבין מי שנודר "מהבית הזה"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

